

Pleitaantekening Nedap Election Systems hoorzitting bezwaar stichting "wij vertrouwen stemcomputers niet"

Datum: 18-6-2007

Locatie: Den Haag

Geachte voorzitter,

De hoorzitting van vandaag gaat niet over de vraag of elektronisch stemmen politiek maatschappelijk wenselijk of onwenselijk zou moeten zijn.

Voor deze vraag staan voldoende andere wegen en mogelijkheden open. Ik denk hierbij aan website publicaties, nieuwsbrieven, de media, deelname aan forums, petitie, informeren van en corresponderen met volksvertegenwoordiging en bewindslieden. Bovendien heeft de overheid zelfs een adviescommissie geïnstalleerd en gevraagd om het hele verkiezingsproces te onderzoeken. Er mag verwacht worden dat deze commissie in haar streven naar zorgvuldigheid bereid is zich breed te laten informeren.

De hoorzitting gaat over het bezwaar dat de stichting "wij vertrouwen stemcomputers niet" in het kader van de Algemene Wet Bestuursrecht heeft aangetekend tegen het *"meest recente goedkeuringsbesluit m.b.t. stemcomputers (2 maart 2007 / Nr. 2007-0000076351 czw/cb) zoals gepubliceerd in de Staatscourant van 5 maart 2007."*

Het gaat er dus om of het bezwaar in het kader van de Awb gegrond of niet gegrond is.

In een eerdere brief aan de voorzitter gaf ik aan dat er geen noodzaak zou bestaan om de in de zin van de Awb erkende belanghebbenden in het onderhavige besluit te horen (zie bijlage 1).

Het onderhavige besluit is onafhankelijk van het bestuursorgaan dat het besluit heeft genomen grondig en afdoende onderzocht door de 'Commissie Besluitvorming Stemmachines'.

Dat het onderhavige besluit onderdeel was van de opdracht van deze commissie is ook buiten iedere twijfel als artikel 2, alsmede de Toelichting van het besluit van de Minister van BVK van 19 december 2006 tot instelling van deze commissie, en Bijlage 1 van het rapport van deze commissie "Stemmachines, een verweesd dossier" geraadpleegd wordt.

Het is buiten iedere twijfel dat er geen enkele reden is om aan te nemen dat het bezwaar gegrond is.

Dit gegeven was voor iedere betrokkene genoegzaam bekend. Sterker nog de stichting heeft voor het aantekenen van het bezwaar voldoende gelegenheid gehad haar bezwaren aan deze commissie te uiten. Dit blijkt uit het feit dat in het rapport de stichting in de lijst van geïnterviewden is opgenomen (zie rapport "Stemmachines, een verweesd dossier", pagina 64 bijlage 3.).

Twee weken na het aantekenen van het bezwaar werd het rapport van de commissie aan de staatssecretaris, mevrouw Bijleveld-Schouten, overhandigd. De conclusies op het punt van het goedkeuringsproces van stemmachines, zijn helder en duidelijk, en laten weinig ruimte vrij om aan te nemen dat het bezwaar van de stichting enige grond heeft.

Zou dit wel het geval zijn dan zouden we moeten aannemen dat de commissie haar opdracht niet of niet deugdelijk heeft uitgevoerd.

De beoordeling of deze aanneme juist is neem ik niet voor mijn verantwoording.

Ik heb in mijn brief aan de voorzitter er dan ook voor gepleit de hoorzitting geen doorgang te laten vinden, en de afhandeling van het bezwaar aan het betrokken bestuursorgaan te retourneren.

Toch is er vandaag een hoorzitting.

Ondanks dat ik van mening blijf dat dit op grond van artikel 7.3 Awb niet noodzakelijk is, begrijp ik dat de uiterste zorgvuldigheid betracht wordt als er bezwaren of kritische geluiden met betrekking tot het verkiezingsproces wordt geuit. Het gaat immers om het vertrouwen in onze democratie.

Nedap zal dan ook met grote aandacht luisteren of er opmerkingen zijn waarmee wij eventueel rekening moeten houden bij onze inspanningen om onze toekomstige systemen en/of diensten op het gebied van verkiezingen te kunnen verbeteren.

De argumenten voor het bezwaar die tot nu toe bekend zijn in de stukken geven echter geen enkele aanleiding om aan te nemen dat het goedkeuringsbesluit van 2 maart 2007 voor een aantal type Nedap stemmachines onjuist zou zijn. Het goedkeuringsbesluit is immers genomen ingevolge een Nedap aanvraag tot goedkeuring ex artikel 8 en 5 van de 'Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997'. Dat wil zeggen dat de aanvraag tot goedkeuring geen betrekking heeft op nieuw ontwikkelde prototypen, maar om een geringe aanpassing op reeds goedgekeurde prototypen (i.e. ES3B, ESD1 en ESN1). De goedkeuringen ex artikel 4 van al deze type stemmachines, de zogenaamde prototype goedkeuring, dateren uit de respectievelijk 1998, 2002 en (januari) 2006, en zijn door de aanvraag tot goedkeuring van 9 november 2006 nimmer aangetast of beïnvloed geweest.

De reden voor de aanvraag tot goedkeuring ex artikel 8 en 5 ligt uitsluitend in het feit dat Nedap een zogenaamde EPROM component voor een substituut PROM component heeft vervangen, en een fysieke verzegeling heeft aangebracht.

De eerste wijziging betreft een wijziging van een component voor een volledige identieke andere component met uitzondering van dat het nieuwe component slechts 1 keer programmeerbaar is. De tweede wijziging betreft een aanpassing die de functionaliteit van de stemmachine op geen enkele wijze beïnvloed en zelfs geen enkel aspect van de 'Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997' enigszins raakt. Beide wijzigingen hebben geen invloed op de goedgekeurde prototypen, en Brightsight (voorheen TNO ITSEF) als aangewezen keuringsinstelling ex artikel 2 van de Regeling heeft dit vastgesteld, en in een verklaring ex artikel 5 bevestigd.

De voornaamste argumenten van het bezwaar van de stichting richtten zich voornamelijk op punten die te maken hebben met de goedkeuringen van de prototypen. Hierbij dient u de opmerking rond de scope en of de definitie van het begrip stemmachine onder de "Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997" te vatten.

De bewering door de stichting dat het besluit waartegen bezwaar is aangetekend gebaseerd is op *“een ten onrechte door de firma Brightsight afgegeven certificaat”* is derhalve volledig ongegrond.

Bovendien vervalt door de datering van de goedkeuringsbesluiten van de prototypen iedere grond voor een bezwaar in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht. De geldende bezwaartermijnen van 6 weken zijn immers ruimschoots verlopen.

Uit de aanbevelingen van de “Commissie Besluitvorming Stemmachines” (zie rapport pagina 56) kan vervolgens geconcludeerd worden dat het argument dat het begrip stemmachine niet juist is toegepast geheel uitgesloten kan worden.

Immers, deze commissie geeft expliciet aan, dat het begrip stemmachine in de toekomstige regeling aangepast en opgerekt moet worden tot hulpapparaten en programmatuur van hulpapparaten die ook buiten het stemlokaal benodigd zijn. (De staatssecretaris heeft in diverse brieven inmiddels aangegeven dat deze aanbeveling wordt overgenomen).

Dit houdt impliciet in dat de het begrip stemmachine in de huidige geldende Regeling zich beperkt tot de machine en alle hulpapparaten die in het stemlokaal benodigd zijn (zie de Regeling artikel 1e.).

De in de bijlage van het bezwaar opgenomen brief van de stichting aan de voormalige minister van BVK, de heer Nicolai, interpretatie van artikel 3 van de bijlage van de Regeling gaat daarom mank. De aangewezen keuringsinstelling TNO heeft dit artikel altijd vanuit het gezichtspunt gezien dat met het inbrengen in de stemmachine van de stemgeheugenmodule, waarin een kandidatenlijst is opgenomen, voldaan is aan de voorwaarde voor stemmachines.

De TNO rapportages voor de keuring van de relevante prototypen melden volledig en minutieus de wijze waarop de stemmachines aan iedere detailregel van dit artikel voldoet en ook de wijze waarop de aangewezen keuringsinstelling dit heeft beproefd en vastgesteld.

Er is dus geen sprake dat tijdens de prototypekeuringen deze voorwaarden niet door de aangewezen keuringsinstelling is beproefd.

Dat de Regeling de grenzen waar het begrip stemmachine begint en eindigt laat samenvallen met de grenzen van het stemlokaal is overigens volslagen logisch. De analogie en het referentiekader wordt uiteraard ontleend aan het stemmen met papier en rode potlood, zoals in dat bijvoorbeeld in de laatste verkiezingen in de gemeente Amsterdam is gebeurd. Ook in deze situatie is het algemeen aanvaard, dat al het (hulp)apparatuur en programmatuur dat benodigd is, voor het genereren van kandidatenlijsten (PC's inclusief applicatiesoftware en geheugendragers), drukken van stembiljetten (PC's, DTP pakketten, drukkerij software, geheugendragers, persen), en optellen van stembureauresultaten tot en met de berekening van de zetelverdeling (PC's, inclusief applicatiesoftware, telraam, zakrekenmachine, etc.) niet aan een goedkeuring wordt onderworpen. Je kunt de juistheid van iedere uitvoer met menselijke waarneming immers vaststellen.

Voorts zijn alle overige argumenten, die de stichting in het aangetekende bezwaar voeren, hetzij niet onderbouwd met verifieerbare feiten, of hebben betrekking op eventueel toekomstige aanpassingen in de Kieswet, Kiesbesluit en/of “Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 2XXX”.

Conclusie:

Geachte voorzitter,

Het is dus duidelijk dat alle betrokkenen bij het goedkeuringsbesluit van 2 maart 2007 zich aan alle geldende regelingen en voorschriften hebben gehouden. Dit is vastgesteld en gerapporteerd door de Commissie Besluitvorming Stemmachines onafhankelijk van het betrokken bestuursorgaan.

Een groot deel van de argumenten van de stichting hebben betrekking op de ex artikel 4 (van de Regeling) prototype goedkeuringsbesluiten en niet op de ex artikel 8 en artikel 5 goedkeuring van 2 maart 2007.

Voorts leunt dit deel van de bezwaren op een verkeerde interpretatie van de huidige "Regeling voorwaarden en goedkeuring stemmachines 1997".

Alle overige bezwaren zijn of niet met feiten onderbouwd of hebben betrekking op eventueel toekomstige gewenste aanpassing van de geldende Regeling.

Als de bovenstaande zienswijze wordt gevolgd kan maar één conclusie worden getrokken, namelijk dat er geen enkele grond bestaat om het bezwaar zoals door de stichting in de zin van de Algemene Wet Bestuursrecht is aangetekend te aanvaarden of te erkennen.

Hoogachtend

M. Schippers

Nedap Election Systems

N.V. Nederlandsche Apparatenfabriek 'Nedap'

Bijlage:

Afschrift brief aan de voorzitter hoorcie. bezwaar stichting "wij vertrouwen stemcomputers niet" , 8 juni 2007.